

MEAHCIRÁÐÐEHUSA MEARRÁDUS MH 4805/2019/08.02.00

Guolástanlobiid guovlluguovdasaš dihtomeriin
Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain sihke
Soađegili gielddas Lappi bálgosa guovllus jagiide
2020 - 2022

Deanu ja Njávdáma, Duollánjoga ja Báhcaveaji,
Duortnos- ja Ovnnesjoga čázadagaid luosa ja
dápmoha goargŋunguovlluid sierralobiid dihtomeriin
Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain jagiide 2020-
2022

Addojuvvon Vandas 13.12.2019

Mearrádus

Meahciráđđehus lea nannen čuovvovaš guovlluguovdasaš guolástanlága 5 §:a guollebivddu guoskevaš dihtomeriid ja guolástanlága 10 §:a luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid sierralobiid dihtomeriid Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain. Dihtomearit gusket Meahciráđđehusa hálddašan stáhta čáhceviidodagaid geavaheamis guolástussii. Nannejuvvon dihtomearit galget čuvvojuvvot mieđihettiin lobiid dahje attedettiin muđuid guolástanvuoigatvuodaid.

Guolástanlága 10 §:a 1 momeantta mielde Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gieldda olbmui lea vuoigatvuohta oažžut persovnnalaš nuvtá guolástanlobi ovdalis máinnašuvvon gielddain lean stáhta čáhceguovlluide. Guolástanlága 10 §:a 2 momeantta mielde Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gieldda olbmui lea vuoigatvuohta lotnut Meahciráđđehusas persovnnalaš áigodatlobi, mii addá vuoigatvuoda Meahciráđđehusa ásahan lohpeeavttuid siste vuoggabivdui olbmo ruovttugielddas lean stáhtii gullevaš Deanu ja Njávdáma, Duollánjoga ja Báhcaveaji, Duortnos- ja Ovnnesjoga čázadagaid luosa ja dápmoha goargŋunguovlluin.

Dát gieldda olbmuid áigodatlobi ossodat lea váldon vuhtii guovlluguovdasaš oanehisáigge lohpejándordihomeriid meroštaladettiin ja nannedettiin. Dihtomearit leat sirrejuvvon gielddaid ja lohpeguovlluid guovdu. Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid dihtomearri meroštallama vuoddu lea guolástanlága 10 §:a 3 momeanttas: “Ovdalis 2 momeanttas oaivvilduvvon luosa ja dápmoha goargŋunguovlluin dáhpáhuvvan guollebivddus oassi várrejuvvo mieđihuvvot Meahciráđđehusas addojuvvon lága 18 §:a 2 momeanttas oaivvilduvvon guovlluguovdasaš guollebivdodihtomearrin.”

Guovlluguovdasaš guolástanlobiid oasil mearrádusas leat sierranaston stággobivddu ja bivddusguolástusa, guovlluguovdasaš dihtomearit. Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid dihtomearit leat sierranaston gielddaid ja lohpeguovlluid bokte. Oasis guovlluin dihtomeriin leat sohpon lohpejándoriid, oasis lohpemeriid dahje bivddusovttadagaid guovdu.

Dihtomearremearrádusas ovdan buktojuvvon lohpeguovlluid lohpemerit ja guollebivddu ordnen lea giedahallon golggotmánus 2019 Eanodaga (23.10.) ja skábmamánus 2019 Anára (6.11.) ja Ohcejoga (8.11.) ráđđádallangottiin gielddaid guovdu, maid cealkámušat leat girjejuvvon čoahkkinbeavdegirjái. Ráđđádallangottiid doaibman lea ee. giedahallat stáhta eana- ja čáhceguovlluid ja daidda gullevaš luondduressaid suvdilis ávkástallama ja dikšuma (láhka Meahciráđđehusas 234/2016 39 §).

Sámedikkis addojuvvon lága (974/1995) 9 §:a čuovvu ráđđádallangeatnegasvuoda vuodul virgeopmahaččat ráđđádallet sámedikkiin buot sámiid ruovttuguovllu guoskevaš viiddis ja mearkkašahti doaibmabijuin. Ráđđádallangeatnegasvuoda ollašuhttimin áššáigulleaš virgeopmahaš galgá várret sámediggái vejolašvuolta gullojuvvot ja ráđđádallot áššis. Sámedikkis addojuvvon lága (974/1995) 4 §:a mielde sámiid ruovttuguovlluin oaivvildit Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddaid ja Soađegili gieldda lean Sámi bálgosa guovllu. Dihtomearremearrádusas lea gevvojuvvon 11.11.2019 ráđđádallan Meahciráđđehusa ja Sámedikki gaska.

STÁGGOBIVDOLOBIT (EAI GUOSKKA GIELDDA OLBMUID NUVTTÁ GUOLÁSTANLOHPÁI)

Lohpeviidodatguovdásaš* rávalaš stággobivdodihtomearit jahkásaččat 2020-2022

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri jahkásaččat
Eanodat	1551 Eanodaga meahcci	3000 lobi
Anár	1562 Leammi álbmotmeahcci	400 lobi
Anár	1563 UK-meahcci*	700 lobi
Anár	1564 Anára meahcceeana	3400 lobi
Anár	1579 Anára vánddardanguovlu	700 lobi
Anár	1580 Anárjávri	2500 lobi
Utsjoki	1574 Ohcejoga meahcceeana	800 lobi

* *Lappi bálgosa guovllus golgi čázit, earret Šuomâ, Muorrvárjoga ja Kulasjoga gieraosiid, gullet Soađegili guovlluguovdasaš stággolohpái (3410 Nuorta-Lappi). Šuomâ-Muorrvárjohka ja Kulasjoga gieraosist gullet Lohtu-Šuomâ luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid lohpeviidodahkii (1568 Lohttu, Šuomâ).*

BIVDDUSLOBIT (EAI GUOSKKA GIELDDA OLBMUID NUVTTÁ GUOLÁSTANLOHPÁI)

Bivdduslobit Anára, Eanodaga ja Ohcejoga gielddain, jahkedihtomearri 2020 - 2022

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri
Eanodat	1272 Eanodat	200 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Anár	1290 Anárjávri	1500 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Anár	1291 Anárjávri oalgečázit	800 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Ohcejohka	Ohcejoga duottarčázit	100 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)

Bivdduslobit Soađegili gielddas Lappi bálgosa viidodagas, jahkedihtomearri 2020 - 2022

Gielda	Lohpeviidodat	Lobiid mearri
Soađegilli	Kuutusjávri	60 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Garvinjávrrit (2 st.)	100 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Kopsusjávri	64 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Luirujávri	144 sáimma (eanemustá 4 sáimma/lohpi)
Soađegilli	Lokka dahkujávri	eanemustá 33 000 sáimma
Soađegilli	Poartabávtti dahkujávri	eanemustá 16 000 sáimma

LUOSA JA DÁPMOHA GOARGŊUNGUOVLLUID SIERRA LOBIID DIHTOMEARIT GUOLÁSTANLÁGA 10 § 2 MOMEANTTAS OAIVVILDUVVON ČÁZÁDAGAIN

Lohpeguovlluguovdasaš luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid sierra lobiid rávalaš dihtomearit jahkásaččat 2020 – 2022. Dihtomearit leat almmuhuvvon lohpejándoriiguin.

Gielda	Lohpeviidodat	Lohpejándoriid mearri jahkásaččat
Eanodat	1550 Leahttáseatnu-Boazoeatnu	3600 jdr
Eanodat	1554 Bálojohka-Jiehtájohka	500 jdr
Eanodat	1556 Ovnnesjohka-Geahkkil-Bievrrašjohka	2000 jdr
Anár	1565 Njávđán, Váddjohka, Silisjohka	2300 jdr
Anár	1567 Avviljohka, Tovâsjuuhâ, Soahtejohka, Riebanjohka, Lismájohka	2400 jdr
Anár	1568 Lohttu, Šuomâ	1600 jdr
Anár	1578 Juvdu, Maadâtkuâtjuuhâ-Kiäptuvei, Fášku, Leammi-Vuolle-Menešjohka	2000 jdr
Anár	1583 Gámasjohka, Giellájohka	1400 jdr
Ohcejohka	1571 Veahčajohka	100 jdr*
Ohcejohka	1572 Ohcejohka Geavojávrrri rádjai	180 jdr*

*= Lohpejándoriid meari sáhtta dárkkálmahttit dihtomearrebaji áigge, jus dasa lea dárbu ođđa dutkandieđu vuodul.

Luosa ja dápmoha dakkár goargŋunguovlui gullelaš lohpeguovlui dahje dan oassái, mas lea eiseválddi nannen dahje lálkkaásaheapmái vuodđuduvvi guolástangiellidus dahje guolástanráfáidahttin, dohko eai miediuvvo sierra lobit guolástangildosa dahje -ráfáidahttima fámus leahkima áiggis. Lobiid miediheami sáhtta ráddjet maiddái guollešlájaid hedjonan dili dan gáibidettiin. Goargŋunguovlluid rájât sáhttet dárkkistuvvot ovdamearkan ođđa dutkandieđu dahje goargŋunguovlomuddema duogábealde lean suodjalandárbbuid dan doarjjodettiin.

Lohpeguovlluid sánálaš válddahallamat čázádatguovlluid guovdu leat buktojuvvon ovdan mildosis 1. Lohpeguovlluid kárttat ja guovlluguovdasaš govváduusat buktojuvvojit ovdan Meahciráđđehusa

rektikartta.fi ja eräluvut.fi -bálvalusain. Lohpeguovlluid rájáid meroštallamis leat heivehan Anára ja Eanodaga guolástanviidodagaid meroštallan luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid rájáid ja Deanu čázádatguovllus dan oalgečáziid guovlluid, mat leat meroštallon guolástanjuolggadusas.

Vuoduštusat

Dát dihtomearremearrádus vuodđuduvvá meahciráđdehuslága 18 §:ii (guolástanlobiide guoski guovlluguovdasaš dihtomearit) ja guolástanlága 5 §:ii ja 10 §:ii (luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide mieđihanláhkái sierra guolástandihtomearit) sihke maŋŋeleappos ovdan buktojuvvon eará seadusvuđđui dan láhkái, ahte guolástanlága 1 § ulbmil ollašuvvá Meahciráđdehusa hálddašan stáhta čáhceviidodagain Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain ja Soađegili gielddas Lappi bálgosa guovllus.

Dihtomearremearrádusas báikkálaš guollebivdu lea váldon vuhtii ja sáme kultuvrra hárjeheapmi sámiid ruovttuguovllus lea dorvvastuvvon maiddái guolástanordnemiid hárrái. Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddas ássán olbmui lea vuoigatvuohta nuvtá lohpaí ruovttugielddaset gullevaš stáhta čáhceguovlluin guolástanlága 10 §:a mielde. Báikkálaččain lea vejolaš bivdit guoli nuvtá stákkuin ja bivdosiiguin earret luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid. Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide gieldda olbmui lea vejolašvuohta lotnut áigodatlobi, mat leat vuhtii váldon eará dihtomeari meroštalladettiin.

Gávppálaš guollebivdui ja guollečáziid láigoheapmái guoski mearrádušat dahkkojit meahciráđdehuslága 18 § 3 momaantta mielde virgeolmmošmearrádussan, dalle daidda ii sierra dárbbas nannet guovlluguovdasaš dihtomeari. Gávppálaš guollebivdu gullá guolástanlága 10 §:s oaivvilduvvon Davvi-Sámi guolástanlohpaí. Davvi-Sámi nuvtá guolástanlohpaí vuoigadahtton olmos lea ovdasadji go mieđihuvvojit lobit gávppálaš guollebivdui stáhta čáziin Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gielddain. Gávppálaš guollebivdu lohpearremearrádušat dahkkojit lohpeáigodahkii 2020-2024.

Meahciráđdehus lea dihtomeariid nannedettiinis váldán vuhtii guolástanvuoigatvuođaid, mat vuodđuduvvet láhkii ja oamastanvuoigatvuhtii ja daidda buohtastahti vuoigatvuođaide Meahciráđdehusa hálddašan eanan- ja čáhceviidodagain. Dákkáraš vuoigatvuođat leat ee. guolástanlága 7 § mielde oaggun, oaggun jieŋa alde ja vuoggaguolástus, guolástanlága 41 § ja 45 § addin fápmudusain mieđihuvvon guolástanlobiiguin guolásteapmi sihke guolástuslága 10 §:s oaivvilduvvon Eanodaga, Anára dahje Ohcejoga gielddas fásta orru olbmo nuvtá lohpi guolástussii namuhuvvon gielddaid stáhta čáhceviidodagain sihke guolástanlága 6 §:s oaivvilduvvon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáhceviidodagain. Dihtomearit leat nannejuvvon nu, ahte namuhuvvon vuoigatvuođat eai loavkiduvvo. Dát dáhpáhušuvvá várrogasvuođaprinsihpain sihke ollahuvvan lohpevuodimis ja –geavadiin hápmahuvvan dovddiidusaid vuodul. Guolástanlága 7 §:s oaivvilduvvon guolástanlosáduš (oaggun, jieŋa alde oaggun, vuoggaguolástus guollenáliiddikšunmávssu vuodul), guolástanviidodagain lea váldojuvvon vuhtii dihtomeariid meroštallamis Fuoddo- ja guolledoalu dutkanlágádusa ja jagi 2015 rájis Luondduriggodatguovddáža (Luke) čoaggin guolástan- ja sálašdieđuid vuodul guolástanviidodagaid guovdu (Toivonen ym. 2002, Seppänen ym. 2011a, 2011b). Dihtomeariid meroštallamis lea dasa lassin váldojuvvon vuhtii guolásteddjiiid Meahciráđdehussii sádden sálašmáhahagat.

Dihtomeariid meroštallamis vuhtii váldon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáziin

Meahciráđdehusa dihtomeariid meroštallamis lea váldon vuhtii guolástanlága 6 §:s oaivvilduvvon sierravuđot guolástanovddut stáhta čáziin guolástanlága 43 §:s ja 44 §:s áshuvvon vugiin.

Guolástanlága 43 §:s oaivvilduvvon sierra guolástanovdoviidodagaid oasil suvdilis guolásteami eanemus mearri lea váldon vuhtii máinnašuvvon paragrafa 2 momeantta mielde. Momeanttas ásahuvvo, ahte stáhtii gulli čáhceviidodagas leahkki sierra guolástanovdoviidodagas guolástanvuoigatvuohta juohkása nu, ahte bealli guolástanovdoviidodaga suvdilis guolásteami eanemus mearis gullá stáhtii ja bealli sierravuđot guolástanovdduid osolašgiddodagaide earret Anárjávrris, gos stáhtii gullet guokte goalmátoasi ja sierravuđot guolástanovdduid osolašgiddodagaide okta goalmátoassi suvdilis guolásteami eanemus mearis. Guolástanlágas mearriduvvon sierraákkalaš guolástanvuoigatvuohta ii eastte dán dihtomearremearrádusa čuvvon guollebivddu maiddá guolástanviidodagain, gieldda olbmuid hárbjehan guollebivddu, nuortalašguovllus nuortalaččaid guollebivddu, almmolaš guollebivddu guolástanlága eaktudan suvdilis anu mielde.

Guolástanlága 44 §:s oaivvilduvvon sierra guolástanbáikkiid oasil suvdilis guolásteami eanemus mearri lea váldon vuhtii máinnašuvvon paragrafa 1 momeantta mielde oppalohká guolástanovddu návddašeddjiide gullevažžan.

Dihtomearremearrádusa bistin

Dát mearráduš lea dahkkon 3-jahkásažžan, daningo eai leat ovddalgihtii oaidnimis mearkkašahtti nuppástusat guolástusa báikkálaš geavahusas geahčadanáigodagas, eaige jahkásaččat ođastanvuloš dihtomearri leat sierra ákkat. Dasa lassin guolástanlohpeduđaštusat, maid Anára, Ohcejoga ja Eanodaga gielddalaččat leat guolástanlága 10 § 1 momeantta mielde vuoigadahtton oazžut nuvttá, čállojuvvojit golmmajagiáigodahkii 2020-2022. Dan sadjai sierra lobit luosa ja dápmoha goargŋunguovlluide ja stággo- ja bivddusguolástanlobit mieđihuvvojit jahkásaččat, muhto daidda guoski lohpedihtomearri nannejuvvo golmmajahkásažžan.

Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid lohpedihtomearit stáhta čáziin čázadagaid guovdu

Dihtomeari bidjan čázadagaid guovdu doarju guolástanlága 10 § 2 momeanttas máinnašuvvon guovddáš johtiguollečázadagaid guollebivddu ordnema johtiguollenáliid dorvvasteaddji suvdilis vugiin luossa- ja dápmotnáliid sierralágan diliid vuhtii váldimiin. Dihtomeariid meroštallan vuodđuduvvá buoremus geavaheamis leahkki dieđalaš dutkan- ja čuovvundihtui dahje dieđalaš árvoštallamii dan čázadaga luossa- ja dápmotnáliid dilis, čázadaga veajetbuvttadanvejolašvuodain ja ulbmillaš gođdonáli sturrodagas sihke guolástandeattus. Lohpejándorat leat meroštallojuvvon ja čuozihuvvon čázadagaid siste vuhtii váldimiin čázadagaid árvoštallon buvttadannávcca ja guollenáliid lunddolaš eallingierddu. Goargŋunguovlluin stáhta čáziin leahkki sierra guolástanovdoviidodagaid sierravuđot guolástanovddut leat váldon vuhtii dihtomeariid meroštallamis ja čuoziheamis.

Eará čáziid stággobivdolohpedihtomearit ja bivddusguolástanlohpedihtomearit stáhta čáziin

Dihtomearremearrádusain meroštallo guovlluguovdasaččat Meahciráđđehusa vuovdin stággobivdo- ja bivddusguolástanlobiide vuodđuduvvi guollebivddu ordnema almmolaš linjen ja mearri guovlluid mielde. Dihtomeari ásaheapmi čázadagaid guovdu doarju guolástanlága 1 § ulbmila ordnet guolleriggodagaid geavaheapmi ja dikšun suvdilis vugiin nu, ahte guollenáliid lunddolaš eallingierdu ja guolleriggodagaid mánggabealatvuohta bohtet váldot vuhtii.

Bivdduslohpedihtomearri gokčá bivddusguolástusa Meahciráđđehusa lobiiguin.

Bivdduslohpeguovlluin dáhpáhuvvan ámmátguollebivdu lea váldon vuhtii dihtomeariid meroštallamis. Juos bivdduslohpeguovlluin báhcá jahkásaš bivdduslohpedihtomearri geavatkeahttá,

sáhtta guollečáziid dikšuma ja gávppálaš guollebivddu ovddideami várás dihtomeari dárbbu mielde geavahit maiddá gávppálaš guollebivdui ja nuppegežiid.

Guolleriggodagaid suvdilis geavaheapmi ja guollebivddu stivren ja merren

Suvdilis guolástusa eanemus mearri lea meroštallojuvvon buot buoremus geavahahti dieđu vuodul. Meroštallamis lea ávkkástallan Davvi-Sámi čázadagaide guoski dieđalaš dutkan- ja čuovvundieđuid sihke várrugasvuoda vuodđojurdaga sihke Meahciráđđehusa guolástanlohpevuovdimis ja -geavadiin čoggon vásáhusa. Lohpedihtomeriid meroštaladettiin leat ávkkástallan Luondduváriidguovddáža čoaggán sálašdieđuid luosa ja dápmoha goargŋunguovlluin. Eanodaga, Anára ja Ohcejoga gieldda olbmuid áigodatlobiid oassi (guolástanláhka 10 §2 momeanta) lea váldon vuhtii guovlluid guovdu oanehisáigodaga lohpejándordihtomeriid meroštaladettiin ja nannedettiin. Árvvoštallan áigodatlobiiguin dáhpáhuvvan guolástandeattus vuodđuduvvá enaš jagiid 2017-2019 lohpevuovdima ollašuvvamii árvvoštallojuvvon guolástandeaddagii, mii lassána gieldda olbmuid guollebivddu bokte. Fuomášahti lea maiddá dat, ahte maiddá báikkálaččain lea vejolašvuohta skáhppot oanehisáigge jándorlobiid guollebivdui.

Luosa ja dápmoha goargŋunguovlluid ja stággo- ja bivddusguolástusa dihtomeriid nannedettiin lea dasa lassin leamaš vuodđun dat, ahte guolástettiin geahččaluvo guolástanlága 1 § mielde dorvvastit guolleriggodagaid suvdilis ja máŋggabealat buvttadeapmi, guollenáliid lunddolaš eallingierdu ja guolleriggodagaid ja eará čáhceluonddu máŋggabealatvuohta ja suodjaleapmi ja ahte guollenálii ávkkástallo jierpmálaš vuoduin ja válddedettiin vuhtii guolleekonomalaš bealit.

Deanu oalgečáziid bokte dihtomeriid rehkenastimis leat ávkkástallan guhkes áigegaskka sálašmeriid (1976-2019) ja ovddit gieldda olbmuid nuvttá guolástanlobiiguin ollašuvvan guollebivddu meari. Lohpejándorat leat rehkenastojuvvon ja čujuhuvvon Deanu čázadatguovllu siste vuhtii váldimiin čázadaga dalá buvttadannávcca ja guolleváriid lunddolaš eallingierddu. Luossanáliid dikšunplána boahtá boahte boahtevuodas stivret stáhta čáziid ávkkástallama. Smávit oalgečáziid guollenáliid dilis, guolástandeattus ja sálašmeriin eai leat oazžumis doarvái dárkilis dieđut, nuba daidda eai vuovdde lobiid oppanassiige várrugasvuodaprinsihpa mielde.

Geavu luonddumeahcis guolástusas mearriduvvo muhtun stáhta oamastan guovlluide vuodđuduvvon álbmotmehciin ja luonddumehciin (18.12.1981/923) addojuvvon ásahusa 6 paragrafas, man mielde Geavu luonddumeahcis guollebivdu lea lobálaš báikkálaš olbmuide. Dáinna njuolggadusain stáhta doaimaváldi ráddjejuvvo nu, ahte guolástanlobiid sáhtta mieđihit dušše báikegottálaččaide. Áigodahkii 2020-2022 Gevvui eai mieđit oanehisáigge jándorlobiid. Ohcejoga gieldda olbmuid mieđihuvvojit gielldaguovdasaš áigodatlobit (guolástanláhka 10 § 2 mom).

Davvi-Sámi gieldda olbmuid vuoggabivddu (guolástanláhka 10 § 2 mon.) áigodatlobiiguin dáhpáhuvvan guollebivdu mearriduvvo lohpeavttuiguin, mat leat sálašdihtomearit guolásteaddji guovdu, sállasa raporterengeatnegasvuohta ja earát almmolaš ja ráddjehusat lohpeguovllu guovdu. Dávisteaddji ovttaskas áššiid guollebivddu stivren čáhceguovllu guovdu ja mudden gullá maiddá vuvdojuvvon oanehisáiggi stággobivdolobiide, maid dihtomearit leat nannejuvvon dán mearrádušas. Sálašraporeteremii gullelaš almmolašeaktu guoská buot mieđihuvvon lobiid. Meahciráđđehusa guolástanlobit eai atte vuoigatvuoda bivdit ollásit láigohuvvon čáziin, guollešaddadan- dahje eará ráfáidahtton čáziin.

Láhkačuoggát

Láhka Meahciráđdehusas (234/2016), 5 §, 18 §, 39 §

Guolástanláhka (379/2015), 1 §, 5 §, 6 §, 8 §, 10 §, 41 §, 43 §, 45 §, 63 §§

Láhka guolástanlága rievdadeamis (427/2019), 10§

Láhka sámedikkis (974/1995), 4 §, 9 §

Nuortalašláhka (253/1995), 9 §

Láhkaásahus guollebivddus Njávdáma guolástanviidodagas Norggain dahkkon soahpamuša ja dasa čatnaseaddji guolástannjuolggadusa fápmuibidjamis (377/1978)

Láhkaásahus guollebivddus Njávdáma guolástanviidodagas Norggain dahkkon soahpamuša ja dasa čatnaseaddji guolástannjuolggadusa nuppástussii guoski soahpamuša fápmuibidjamis (408/1984)

Stáhtarádi láhkaásahus guollebivddus Deanu čázádaga oalgečázádagain (297/2017)

Luonddusuodjalanláhka (1096/1996), 15 §, 19 §

Nuppástusohcan

Dán mearrádussii duhtameahtun oažžu ohat dasa váidimiin nuppástusa Davvi-Suoma hálddahušievttis dadi mielde go hálddašlanláhkameannudanlágas (586/1996) mearriduvvo. Váidinčujuhus lea mielddusin.

Mearrádusa ollašuhttin

Dát mearrádus sáhtá ollašuhttojuvvot nuppástusohcamis fuolakeahtá. Nuppástusohcaneiseváldi sáhtá goitge gieldit mearrádusa ollašuhttima.

Mearrádusa diehtunaddin

Dát mearrádus addojuvvo diehtun almmolaš diehtunaddimin. Mearrádus dollojuvvo oaidninláhkáii 31.1.2020 rádjái Meahciráđdehusa guovddášovttadagas (Ratatie 11, 01300 Vanda), Meahciráđdehusa Avvila bálvalanbáikkis (Ivalontie 10, 99800 Avvil), Meahciráđdehusa Dávvi-Sámi luondduguovddáš Siiddas (Inarantie 46, 99870 Anár) ja Meahciráđdehusa Duottar-Sámi Luondduguovddázis (Peuratie 15, 99400 Eanodat) sihke www.eräluvat.fi-bálvalusas. Áššegirjji oaidninláhkáii bidjamis almmuhuvvo virggálaš bládis sihke dasa lassin čuovvovaš aviissain: Helsingin Sanomat ja Lapin Kansa.

Fuodđodoallohoavda

Jukka Bisi

Alladárkkisteaddji

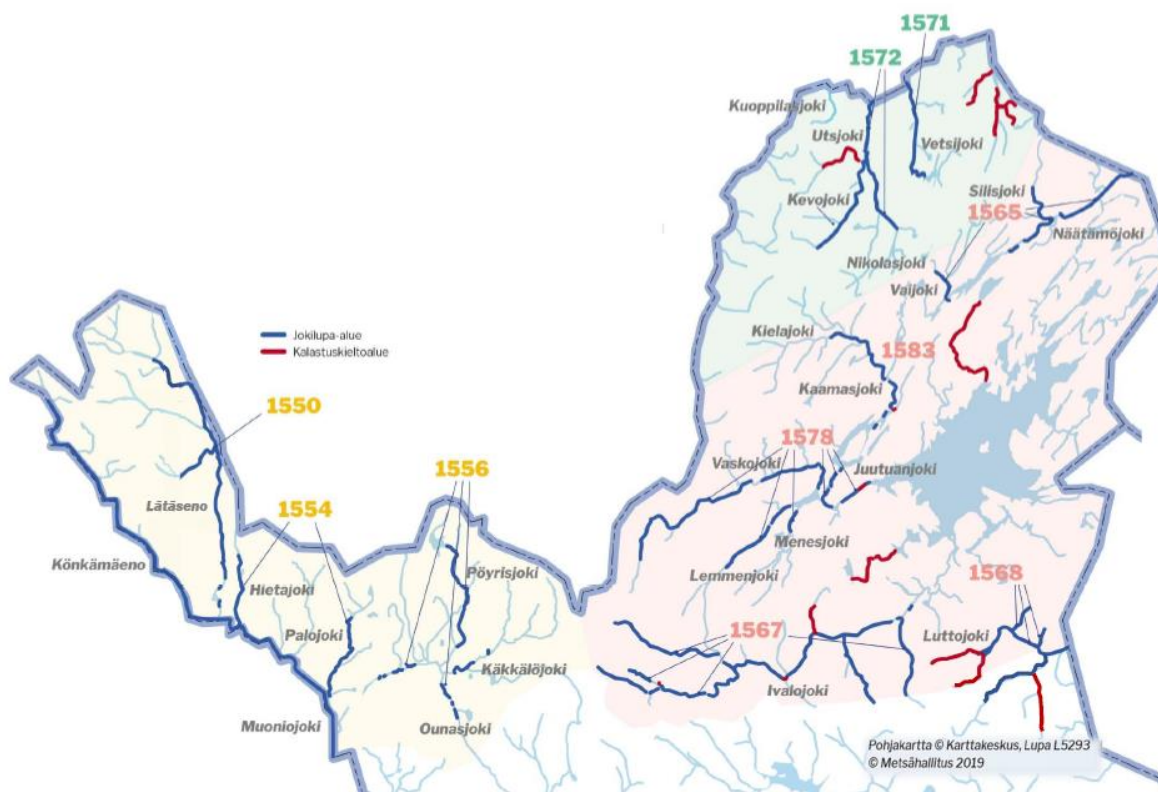

Olli Urpanen

MIELDDUS 1

Iohpeguovllut čázádagaid mielde

Čázádat (Iohpeguovllu nr)	Goargngunguovlluid rájít
Deanu čázádat	
Ohcejohka (1572)	Ohcejohka Deanus Geavojávrái
Veahčajohka, Váišjohka (1571)	Veahčajohka Deanus Veahčajávrái
Njávdáma čázádat	
Njáv dán (1565)	Njáv dáma riikkarájis Opuskasjäu'rrii, Njáv dánjohka Opukaskjäu'ris Idjajávrái. Silisjohka Opukaskjäu'ris Vuolimus Silisluobbalii (Stuorra Silisluoppal), Vaddjohka Idjajávrris Nihkolasjohkanjálbmái
Duollánjoga ja Báhcaveaji čázádat	
Lohttu, Šuomâ (1568)	Lohttu riikkarájás Vellisärpimäoanjalmmi rádjái, fárrui logadettiin Torkejohka, Kolmäsjuuhâ Šuomâ Lankojärvii
Avviljohka (1567)	Anárjávrris Gorsaadjaga njálbmái Leammi álbmotmeahcis ja Avviljohkii golgi jogat Toväsjuuhâ, Soahtejohka, Riebanjohka ja Lismájohka
Juvdu (1578)	Anárjávrris Solojávrai
Maadâkuátjuuhâ (1578)	Maadâkuátjuuhâ Solojávrris Báđárii
Kläptuvei (1578)	Maadâkuátjuuhâs Mudusjávrai
Fášku (1578)	Báđáris Fáškuluobbala rádjái
Leammi, Vuolle-Menešjohka (1578)	Pááđáris Ravadasjávrai, Vuolle-Menešjohka Báđáris Menesjávrai
Gámasjohka, Giellájohka (1583)	Gámasjohka Muttošjávrris Giellájohkanjálbmái, Giellájohka Gámasjogas Gáregasnjárgga eatnangeainnu rádjai
Duortnosjoga ja Ovnnesjoga čázádat	
Leahttáseatnu, Boazoeatnu (1550)	Olles johka, fárrui logadettiin Doareseatnu Vutnjesjohkanjálbmái
Jiehtájohka, Bálojohka (1554)	Jiehtájohka Buvssasjohkanjálbmái, Bálojohka Bázetjohkanjálbmái
Ovnnesjohka, Geahkkil, Bievrrašjohka (1556)	Ovnnesjohka Ovnnesjávrai, Geahkkil Gállájohkanjálbmái, Bievrrašjohka Vuottesjávrris Bievrrašjávrai, fárrui logadettiin Máđerjohka

Luosa ja dápmpoha lohpeguovllut Deanu, Njávdáma, Doallána, Báhcaveaji ja Duortnos- ja Ovnesjoga čázádagain (nummirat čujuhit Meahciráđđehusa lohpeguovlluide čázádagaid guovdu).

VÁIDALANČUJUHUS

(Láhka Meahciráđđehus 21 §)

Dán mearrádussii duhtameahttun sáhtta ohcat dasa nuppástusa váidalemiin hálddahusriektái čálalaš váidalusain.

Váidalusčállosa sisdoallu ja vuolláičállin

Váidalusčálloš, mii čujuhuvvo hálddahusriektái, galget ilmmuhuvvot čuovvovaš áššit:

- váidaleaddji namma ja ruovttugiella
- mearráduš, masa ohccojuvvo nuppástus
- maidda báikkiide mearrádussii ohccojuvvo nuppástus ja maid nuppástusaid dasa gáibiduvvojit dahkkojuvvo sihke ákkaid, maiguin nuppástus gáibiduvvo
- boastačujuhus ja telefonnummár, maidda áššáigullelaš almmuhusat váidaleaddjai sáhttet doaimmahuvvot.

Jos váidaleaddji hupmanválddi geavaha su lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái dehe jos váidaleaddji ráhkadeaddji lea soames eará olmmoš, de váidalusčálloš galgá ilmmuhuvvot maid dán namma ja ruovttugiella.

Váidaleaddji, lágalaš ovddasteaddji dehe áššeolmmái galgá vuolláičállit váidalusčállosa.

Váidalusčállosa čuvvosat

Váidalusčálloš galgá laktit:

- mearráduš, masa ohccojuvvo nuppástus váidalemiin, originálan dehe kopiján
- duodaštus das, goas mearráduš lea addon diehtun, dehe eará čilgehus váidalanáiggi álgima áigemuttus
- áššegirjjet, maidda váidaleaddji doarjala gáibádusas duvddan, jos dat eai leat juo ovdal doaimmahuvvon eiseváldái
- áššeolbmá váldegirji, jos áššeolmmájin doaimmá ášševuoddji dehe almmolaš vuogatvuodaveahkki

Váidalanáigi

Váidalus galgá dahkkojuvvo 30 beaivve siste mearrádusa diehtunoažžumis. Váidalanáiggi rehkenasttedettiin diehtunoažžunbeaivi ii váldojuvvo vuhtii.

Diehtunoažžunbeaivi rehkenasttojuvvo čuovvovaččat:

- jos mearráduš lea luobahuvvon dasa, geasa ášši gullá, su áššeolbmái dehe sáttatolbmái, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan mearrádusa steampilis
- jos mearráduš lea sáddejuvvon boastta mielde vuostáiváldinduodaštusa vuostá, diehtunoažžunbeaivi bohtá ovdan vuostáiváldinduodaštusas
- jos mearráduš lea bostejuvvon dábalaš reiven, dat gehččojuvvo bohtán diehtun čihččet beaivve bostenbeaivvis, jos eará ii boađe ovdan

- jos mearrádus lea doaimmahuvvon diehtun eará ládje soames eará olbmui go mearrádusožžui (gaskagieđa diehtunaddin), gehččojuvvo mearrádusožžu ožžon mearrádusa diehtun goalmát beaivve diehtunaddin- dehe vuostáiváldinduođaštusa čujuhan beaivvis
- jos mearrádus dehe dieđáhus dan oidnosis doallamis lea ilmmuhuvvon virggálaš bládis dehe almmolaš dieđáhusain ilmmuhandávvalis, gehččojuvvo diehtunoažžun dáhpuhuvvan čihččet beaivve dan beaivvis, go dieđáhus virggálaš bládis lea ilmmuhuvvon dehe dieđáhus lea biddjon ilmmuhandávvalii

Váidalančállosa doaimmaheapmi

Váidalančállosa sáhtta doaimmahit hálldahusriektái persovnnalaččat, boastta bakte máksojuvvon boastasáttan, fáksain, šleađgapoasttain dehe áššeolbmá dehe sáttatolbmá geavahemiin. Bosten dáhpuhuvvá sáddejeaddji ovddasvástádusain. Váidalus galgá ollet eiseváldái virgeáigge ovdal 30 beaivve váidalanáiggi nohkamis, vai váidalus sáhtta dutkojuvvot. Jos váidalanáiggi maŋimus beaivi lea bassebeaivi, lávvordat, iehčanasvuoda beaivi, válborebeaivi, juovlaruohta dehe mihcamáruohta, váidalanáigi joatkahuvvá goitge vel čuovvovaš árgabeaivvi virgeáiggi nohkama rádjái.

Riektelágádusa Internet-siidduin leat dárkilut rávvagat áššegirjjiid doaimmaheapmái elektrovnnalaččat:
<https://oikeus.fi/fi/index/oikeuslaitos/asiakirjojentoimittaminen.html>

Gearretmáksu

Nuppástusohcama vuolggaheddjis berrojuvvo gearretmáksu dan mielde go duopmostuollolágas (1455/2015) mearriduvvo.

Hálldahusrievtti oktavuodadieđut

Davvi-Suoma Hálldahusriekti (Pohjois-Suomen hallinto-oikeus)
 Čujuhus: Isokatu 4, 90100 Oulu
 (PL 189, 90101 Oulu)
 Fáksa: 029 56 42841
 Šleađgapoasta: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi